

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput. II.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

& imitatione imperitorum pictorum, qui rudi adhuc & vix ^{Arnald. simili}
 dum nata arte adiungebant picturarum nomina: *Est bos, est* ^{lis est ineptis}
asinus, vt quid quidque esset, à spectatoribus agnosceretur. ^{pictoribus.}
 Quare, vt coniectura nos manu quasi ducit in cognitionem ^{Aelian. lib. 10.}
 Exordii; ita nomina ad oram libri addita nobis vsui sunt ad
 internoscendas reliquas Orationis tuæ partes.

CAPVT II.

*Refutatio protestationis; quam Philippicæ
 suæ Arnaldus præmisit.*

E statu igitur mentis deiectus, & quantus quan- ^{protestationes}
 tus es, ob clausas fores, ira accensus, initium du- ^{ridiculæ & mē}
 cis à protestatione, qua testaris, te nolle quenquam ^{daces calumnia}
 offendere, qui non stet à partibus Hispanis, simulque ^{atoris.}
 polliceris, te religiosè obseruaturum legem amnestiæ,
 seu iniuriarum obliuionis in gratiam regis Maiestatis, cū vt ais,
 Iesuitæ contraria protestatione professi sint, se, vt Regi Hispaniæ gra-
 tificarentur, acturos contra non paucos, qui se Regi Galliæ deditis-
 sent, ac proinde elaborarint, vt non publicè, sed priuatim obducto
 velo audirentur. Tempestiuè, vt video, delirare & mentiri in-
 cipis. Quorsum enim ista protestatio? Aduocati in con- ^{Officium Ad-}
 fessu iudicum causam agentis officium est, nullius rei po- ^{uocati.}
 tiorerem rationem quàm veritatis habere; tu protestaris, te
 nolle quenquam offendere, præter Hispanos, hostes tuos.
 Fateris ergo, quantumuis vetantibus legibus, te accedere
 consilio & voluntate nonnullos offendendi: & in ipso ope- ^{Aesch. contra}
 ris tui vestibulo declaras, te omnem eò referre cogitationē, ^{Timar. & L.}
 vt calumniatoris & detractoris, non autem, vt partes agas ^{Quisquis C.}
 boni Aduocati, cuius est, ius fasque tueri, non lædere vel ^{de postulando,}
 offēdere. Et quid aliud sibi vult hæc tua protestatio, quàm

Latronis bene-
ficiū est non
nocere.

Mendax pro-
testatio Arnal-
di de lege obli-
uionis.

te nolle amicos offendere, sed inimicos tantum; neque quid dicas, intelligis: nam protestari, nolle se amicos offendere, commune tibi est cum latronibus, qui & ipsi nihil amicis suis nocementi inferre solent; protestari verò, nolle se quenquam præter inimicos offendere, quid aliud est, quam statuere, se nolle vlli parcere; cum, exceptis inimicis, non reperiantur alii, quibus parci & ignosci possit? Quare protestari eo modo, quo tu, hominis est mollis, fracti & cui nulla vis concoquendi iniurias in pectore inest, vtpote qui vindictam semper appetat. Desipis etiam, cum *amnestiæ* legem te obseruaturum profiteris: Nam lex ista pertinet ad inimicos; cum enim ab amicis, quâ tales, nullam iniuriam accipiamus; nullum locum lex illa respectu illorum habet, aliâs amici non essent.

Quando igitur *amnestiam* & iniuriarum obliuionem polliceris; non modò in memoriam reuocas veteres inimicitias, quæ, septem, octo uel abhinc annis extiterunt; verum illas quoque, quæ ante triginta annos sopitæ fuerant, rursum exsuscitas, & denuò in luminis oras profers controuersias, iam olim extinctas & sepultas, ac veluti Iesuitæ maximorum criminum rei essent, iustitiæ opem aduersus illos vocibus plus quam barbaricis imploras. Quòd si nec inimicis vis quidquam condonare, nec illatas iniurias voluntaria obliuione delere; ecquis tandem tua misericordia fruatur? cur legē *amnestiæ* tam sanctè & inuiolabiliter seruari cupis? visne omnibus ignoscere, exceptis inimicis? Helleboro eges. Si Medicus quispiam polliceretur, se omnes curaturum præter ægros; nonne iure optimo omnibus ludibrio & despicatui esset? An nō tu similis eiusmodi Medico, cum tã stolidè loqueris & scribis? Aduertisne, ineptis & sibi non constantibus promissis, te tua vineta cedere? Nonne hoc ipso loco insipiens impostor es, dum Iesuitas traducis, quasi petiue-
rint

rint caussam hanc intra priuatos parietes agi, vt in subditos Regis maiorem verbis & contumeliis debacchandi nanciscerentur opportunitatem, id quæ non alio fine, quàm vt Regem Hispaniæ sibi magis deuincerent? Si hæc fuisset Iesuitarum mens, oportebat eos publicam & in frequenti omnium Ordinum conuentu audientiam postulare: nam grauior inde & diuturnior infamia extitisset. Quamobrem, calumniator es hoc loco & calumniatoris more virtutis honorem & possessionem Iesuitis eripis, eosq; vitiorum tuorum sordibus & ignominia, qua quidem potes, respergis. Improbitas tua exoptabat publicum, vt liberius velut ex plauastro maledicta iaceres: at Iesuitarum modestia priuatū confessum exigebat, ne tua garrulitas & inanis linguæ volubilitas tot Christianorum aures offenderet. Hoc vnum & non illud, quod tu comminisceris, Iesuitas spectasse, satis intelligitur ex responso Apologetico oblato per Procuratorem eorundem Senatui Regio, in quo de nullius fama quidquā detrahatur, ne de tua quidem, qui tam atrociter & furiosè in illorum nomen & existimationem inuectus es.

Cæterum, actio tua perspicuo indicio est, te non iuris & æqui obtinendi causa iudicium publicum efflagitasse: ad hoc enim impetrandum, satis tibi esse poterat præsentia Iudicum; sed vt Iesuitas coram innumera & incondita plebis multitudine diffamares, tuæque venenatæ linguæ spicula plurium aures ferirent, & vt artem calumniatoris, qua vales plurimum, insigniori audientium damno facitares, quod quidem extremæ malitiæ perspicuum argumentum dixerim. At Iesuitæ, re & nomine Christiani, suisque hostibus amici & beneuoli, vrgendo id quod petebant, hoc agebant; vt tua stulticia paucioribus innotesceret, quod prudentium & intelligentium virorum munus esse nemo iure negarit: tu vero honoris tui admodum prodigus, & hostis eorum, qui te

*Cur Arnaldus
publicam au-
dientiam pe-
tuerit.*

amant, ianuis clausis, obiectis querepagulis, non aliter vociferabaris, quàm soleant insanientes cati intra certos limites inclusi, nihil intentatum relinquens, quò tuæ existimationi maiorem securim impingeres, & Iesuitis plus detrimenti adferres. Quod cùm tibi meritisimò negatū esset; haud tamen conquiescendum putasti, sed contra omne ius & fas, tanquam ab omni humanitatis sensu derelictus illud per totam Galliam vulgasti, quod ne in pusillo quidem hominum cœtu recitare permissum est, composito ex actione tua libello famoso; perinde ac si huiusmodi iniuriosas chartas lex diuina, & ipsa Regum Galliae decreta, grauissimè non prohiberent. Fateor tamen mendacia tua commeruisse, vt à pluribus audiantur & cognoscantur, quo grauiorem poenam vesaniae & impudentiae tuae luas. Nam amens, & arrogans, nullo se magis digno supplicio multatur, quàm si numeros, quærat & inueniat amentiae & nequitiae suae testes. Exordio artificiosè scilicet & scitè absoluto, Apostrophis ad cælum & terram inspersis, Narrationem inchoas à Carolo V, & Philippo eius filio, tuarumque probationum robur & neruum promiscuè in Narratione & Confirmatione collocas, vt in margine libri annotasti.

Libelli famosi
prohibiti à re-
gibus Galliae
Cod. Henric.
III.

C A P V T III.

*Refutatio præcipui argumenti; quo probare
conatur Arnaldus, Iesuitas ex Gallia
pellendos.*

Finis Arnaldi.

RATIONIS & raticionationis tuae finis est, vt Iesuitae Galliae regno pellantur, quod vetus est Ministrorum tuorum decretum, iampridem in celebri illa Synodo Montis Albani (cui Beza interfuit) sancitum;